

תחרות קריה יפה ומקיימת בישראל יפה 2021

דו"ח התנהלות לקיימות במוסדות הרשות המקומית ותרומה לקהילה
מוגש לוועדת השיפוט של המועצה לישראל יפה

"עושים עיר שטוב לחיות בה"

תוכן

1.	רקע	4
2.	מחויבות ותכנון	6
3.	התייעלות אנרגטית	7
3.1	מערכת ניהול ובקרת אנרגיה של הרשות:	7
3.2	פעילות במוסדות הרשות המקומית	7
4.	פעולות לחסכון במים	8
4.1	מערכת לניהול ובקרת מים:	8
4.2	ניהול וניקוז מי נגר עילי	8
4.3	ניהול וטיפול יעילים במי שפכים:	8
4.4	צמצום צריכת המים לגינון הציבורי על ידי שדרוג וייעול מערך השקיה	9
4.5	שתילת צמחים חסכוניים במים	9
5.	צמצום והפרדת פסולת	11
5.1	הכנת/המצאות תוכנית אב לטיפול בפסולת	11
5.2	הצבת מיכלי איסוף פסולת למיחזור ברחבי הרשות המקומית לפי סוגיה:	11
5.3	תוכנית הטמעה והסברה בקרב התושבים	12
5.4	צמצום פסולת במוסדות הרשות המקומית	13
6.	עידוד השימוש בתחבורה ציבורית/חלופית	14
6.1	מערכת לניהול ובקרת היסעים של עובדי העירייה	14
6.2	עידוד השימוש בתחבורה ציבורית-	15
6.3	עידוד רכיבה על אופניים וביצוע מסלולים לתנועת אופניים והולכי רגל	16
7.	חינוך והסברה	18
7.1	פעילויות הסברה והטמעה של המעבר להתנהלות מקיימת בקרב עובדי הרשות ועדכני של מידע בנושא הענקת במה זמינה ונוחה ליוזמות	18
7.2	עידוד הפעלת תכניות העשרה בהיקף משמעותי בתחום לימודי הסביבה בכל מוסדות החינוך – החל מהגיל הרך	19
8.	שקיפות ודיווח	23
8.1	פרסום כל המידע הקשור להצבת תחנות ממסר ואנטנות סלולאריות	23
8.2	פרסום מלא ומדויק של פעילות הרשות באתר האינטרנט שלה	23
8.3	שיתוף הציבור בהליכי התכנון העירוניים	23
8.4	פרסום התחרות ושילוב העובדים בתהליך ההכנה	25
9.	יוזמות אחרות	26
10.	תרומה לקהילה	30
10.1	העסקת עובדים בעלי מוגבלויות/פעילות התנדבותית של העובדים מטעם הרשות	30
10.2	גינות קהילתיות:	31
11.	סיכום:	33

השנה היתה אחת השנים המאתגרות בישראל ובמיוחד עבור הרשויות המקומיות. בצד המאבק במשבר הקורונה והשמירה על תושביה, היה עליה להמשיך ולהיצמד לתכניות העירוניות ובהן נושאי קיימות וסביבה כדוגמת המשך פיתוח פארק לכיש ונחל לכיש, פיתוח המצודה והפארק האקולוגי ושיתופי פעולה בין המוסדות העירוניים לעולם האקדמיה.

אחד הגורמים למגיפה הם שינוי האקלים ומזג האוויר קיצוני המסייעים בהפצת מגיפות, כמו גם תופעות נוספות כגון כניסת מינים פולשים, פגיעה בתשתיות לדוגמה המסת כבישים ועוד. לצד ההשפעות ההרסניות אנו רואים שיפור במדדים סביבתיים: הפחתה משמעותית בזיהום אויר, זאת עקב צמצום דרמטי בטיסות, בתחבורה ובפעילות מפעלים.

כאחת הערים הגדולות בישראל וכמי שהניפה את דגל העיר החכמה, אשדוד משקיעה לא מעט מאמצים בחדשנות ובהטמעת טכנולוגיות מתקדמות שנועדו לשפר את המערך הניהולי ולהבטיח שירות מיטבי לתושב. כך בפרויקט התחבורה הציבורית, המעבר לאוטובוסים חשמליים (בעתיד גם מעבר לרכבים אוטונומיים) ופיתוח מוקד בקרה תחבורתי, וכך בהעברת השירותים המוניציפליים לאמצעים דיגיטליים ובדיאלוג אינטראקטיבי עם האזרח. כך בהתמודדות עם אתגרי השעה כדוגמת פיתוח הנמלים, יישום הסכם הגג ומתן מענה לזוגות צעירים, התחדשות עירונית ומיזמי פינוי בינוי, פיתוח מוקדי תעסוקה, תעשיות היי-טק ומרחבי פנאי ובילוי, וכך בהגשמת חזון ראש העיר לביסוס מעמדה של אשדוד כעיר מטרופולין הממוקמת על דרך המשי המודרנית והשתלבותה במרחב הגלובלי.

נושאי סביבה וקיימות מקבלים ביטוי בכל האתגרים והתכניות העירוניות, ומשמשים ערך יסוד עליו מבססת העיר את עתידה. הדברים באים לידי ביטוי בראש ובראשונה ביצירת תודעה אזרחית ובשותפות אקטיבית של התושבים בתכנים ובתכניות. דוגמה מובהקת לכך היא מדיניות 'שיתוף הציבור' והרצון של הנהלת העיר לשמוע ולהיעזר בחוכמת ההמונים, פיתוח מרחבי הטבע העירוניים המאומצים ומתוחזקים ע"י התושבים, פיתוח שטחי נוי וגינות בסביבת המגורים, מיזם 'יער מאכל' שבו תושבים שותלים עצי פרי ומתחזקים את היער בתוך השטח העירוני, יוזמות עירוניות לעריכת סיורים, סדנאות ומפגשי חברה במרחב הפתוח, הידוק הרגולציה ואכיפה סביבתית אפקטיבית ויעילה והכל כדי לייצר מחויבות אזרחית ודאגה לאיכות הסביבה והחיים העירוניים.

באשדוד אתגרים העירוניים סביבתיים כגון: עיר נמל ותעשייה, עיר הגירה, עיר עם נחל וים, ותשתיות לאומיות רבות באזור תעשייה כגון תחנת כח, בתי זיקוק, תחנה לקליטת גז טבעי ועוד.. כל אלו מחייבים את הרשויות לחשוב, לנהל ולתכנן אחרת, להוביל תהליכי התייעלות כלכלית וניצול המשאבים הקיימים באופן יעיל ומקיים. כל זאת על מנת להמשיך לספק שירותים ברמה הגבוהה ביותר לתושבים ולשפר את איכות החיים בעיר.

למרות ובזכות אתגרים אלו בדצמבר 2019 זכתה העיר אשדוד במקום הראשון בתחרות של האו"ם - אות איסטנבול לעיר חוף מקיימת באגן הים התיכון, תחרות של האיחוד האירופאי.

בנוסף לאחרונה נפתח נחל לכיש לשיט – באישור משרד הבריאות המהווה הוכחה לבריאות הנחל ואיכות המים. באוגוסט 2020 נחנך הפארק האקולוגי החופי הראשון, כ 300 דונם מחוף המצודה ועד חוף באר שבע, במהלך השנתיים האחרונות הוקם יער מאכל קהילתי על פני כ 13 דונם של פארק שכונתי, היער תוכנן הוקם ומתוחזק ע"י הקהילה. נשתלו 135 עצי פרי ותועלת, 620 שיחי תבלין ומרפא, קהילת נאמני היער מונה כ 200 תושבים. במקביל העירייה מקדמת מחקר הדולפינים מול חופי אשדוד המבוצע על ידי מעבדת טורפי על שהוקמה על ידי תחנת מוריס קאהן לחקר הים של אוניברסיטת חיפה ובשיתוף עם המרכז לחינוך וספורט ימי אשדוד ורשות הספורט העירונית אשדוד וסייעה להקים מרכז מבקרים ייחודי העוסק ביונקים ימיים והסביבה הימית – מרכז הדולפין והים בראשות עמותת דלפיס. כל אלו חלק ממיזמים עירוניים נפלאים שמהווים קיימות עירונית הלכה למעשה.

מחויבות ותכנון, גיבוש והכנת תכנית אב כללית רב – שנתית בנושא איכה"ס

בעירייה קיים אגף איכות סביבה, תחת מינהל תפעול ובו שתי מחלקות ייעודיות: מחלקת קיימות ואיכות הסביבה מחד והמחלקה לאכיפה סביבתית מאידך. מחלקת איכות הסביבה וקיימות אמונה על קידום אמנת ברית ערים לאיכות חיים וסביבה של פורום ה-15 ולאחרונה העיר חתמה גם על אמנת קלימה מד של האיחוד האירופאי, במסגרתם מתוכללים פרויקטים רבים באגפים שונים עם רכיבי קיימות ואיכות הסביבה להפחתת זיהום אוויר וגזי חממה. האמנות יוצרות מסגרת לתוכנית אב לפיתוח בר קיימא מהווה בסיס לעבודה רב שנתית יחד עם שמהווה תוכנית גג לכל הפרוייקטים בעיר וכחלק מחזון ראש העיר ל"עיר ירוקה מקיימת ובריא". האמנה פועלת בשישה תחומי פעילות: ניהול בר קיימא, אנרגיה ובניה ירוקה,

תחבורה בעיר, צריכה ופסולת, שימוש במרחב העירוני ויירוק העיר וחינוך והסברה לקהילה. העירייה פועלת עם תוכניות עבודה שנתיות מקושרות תקציב. בנוסף קיים שיתוף פעולה הדוק עם איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה שאמונים על פיקוח על התעשייה, שמירה על איכות אוויר, תכנון סביבתי ובחינוך סביבתי, ועוד. בשנת 2021 העירייה נבחרה יחד עם עוד 12 רשויות להשתתף בתוכנית המאיץ של משרד: האנרגיה, המשרד להגנ"ס ומשרד הפנים, לקידום תוכנית

היערכות עירונית לשינויי אקלים, התוכנית מתייחסת לאדפטציה, כלומר התאמות נדרשות להקצנה במזג האוויר כגון חום גבוה ושיטפונות ומיטיגציה כלומר הפחתת פליטות גזי חממה בעיר ובתעשייה.

התייעלות אנרגטית

עיריית אשדוד פועלת על בסיס קבוע למציאת פתרונות שיניבו חסכון באנרגיה ויתרמו להפחתת פליטת לסביבה ע"י החלפת תאורה ליעילה מבחינת הנצילות האנרגטית שלה, מעבר לאנרגיות מתחדשות ושילוב מערכות בקרה מתקדמות הדבר מתבטא ב:

3.1 מערכת ניהול ובקרת אנרגיה של הרשות:

אגף חשמל פיתח מערכת בקרה ושליטה ייחודית וראשונה בארץ לניהול תאורת הרחוב ע"י בקרה ושליטה על מרכזיות ומערך הפנסים כולל איסוף נתונים לצורך מעקב ושיפור מתמיד בהספק וצריכת האנרגיה. בעיר יש 53 צמתים מרומזרים. אשדוד היתה הראשונה שעברה לפנסים מטכנולוגית לד ברמזורים. בימים אלו המערכת עוברת שידרוג והתאמה למאה ה-21.

3.2 פעילות במוסדות הרשות המקומית

מוחלפים גופי תאורה ל LED במוסדות חינוך ומוסדות ציבור על בסיס קבוע. פועלים להגברת השימוש במקורות באנרגיות מתחדשות, התקנת פנלים סולאריים על גגות בתי ספר, שימוש במערכת בקרת אנרגיה במוסדות ציבור ותשתיות חשמל של העירייה.

3.2.1 החלפת גופי התאורה בבניין העירייה:

התאורה בכל בניין העירייה הוחלפה לטכנולוגיית לד מזה כשלוש שנים כולל החניון.

3.2.2 הגברת השימוש במקורות באנרגיות מתחדשות במתקני תאורת רחוב, רמזורים, עמודי שילוט ומתקני חניה:

עיריית אשדוד יזמה פריסה רחבה של פאנלים פוטו-וולטאיים להפקת חשמל נקי מאנרגיית השמש על גגות מבני הציבור בעיר. החל משנת 2013 קיימים פנלים סולאריים על גגות 13 בתי ספר שייצרו ב 2019 כ 1.2 מגה וואט. אגף חשמל יחד עם מינהל חינוך מסיים בימים אלו התקנה, חיבור והפעלה (ייצור חשמל וקבלת תשלום חודשי עבור האנרגיה החשמלית המיוצרת) של 2046KW פנלים סולאריים על גגות 18 בתי ספר בעיר כולל גג בניין העירייה. כל ההכנסות יופנו חזרה לטובת הקהילה.

הצבת הפאנלים תביא תועלת סביבתית (הפקת חשמל ירוק ולא מזהם) וכלכלית (תוספת הכנסה שתופנה לטובת פרויקטים לרווחת התושב). המתקנים הוקמו בסיוע מפעל הפיס ונמצאים בבעלות העירייה. היקף ייצור החשמל מגגות כלל מבני הציבור בעיר מוערך בכ-4 מגה וואט, כאשר היעד הסופי הוא להשלים את הפרישה של פאנלים בכל במבני הציבור בעיר. במסגרת תוכנית המאיץ אנו בוחנים אמצעים ותמריצים לקידום גגות סולאריים גם באזורי התעשייה ובבתים פרטיים.

3.2.3 תאורת רחובות ומערכת פיקוד ובקרת תאורה –מערכת הרמזורים של הרשות:

האגף יצא למכרז להחלפת כל גופי תאורת הרחובות בעיר, נבחר זוכה, בוצע פיילוט למרכזייה שלמה והתקבלו תוצאות הארה טובות. המכרז מביא לחיסכון אנרגטי של 55% בתאורת רחובות! תכנון ביצוע הפרויקט הוא ל 12 חודשים מאוגוסט 2021 עד אוגוסט 2022. בעיר מותקנת מערכת בקרה מתקדמת המאפשרת שליטה ובקרה על תרחישי הפעלה חכמים כגון גל ירוק, פינוי צירים ועוד.

לאחר פיילוט שימוש בפנס תאורה סולאריים בפארק אשדוד ים הוחלט על יציאה למכרז לפריסת פנסים נוספים בפארקים ברחבי העיר. יצוין כי כל הנורות ברמזורים הם נורות לד, אשדוד היתה הראשונה להחליף את הנורות בארץ.

3.2.4 טעינה לרכב חשמלי בעיר אשדוד:

אגף חשמל ומאור משלים בשבועות הקרובים התקנה של 40 עמדות טעינה לרכב חשמלי ברחבי העיר ועד סוף שנת 2021 מתוכננות לקום עוד 60 עמדות (סה"כ 100 עמדות טעינה לציבור) כמו כן בחניון העירייה קיימות כבר 4 עמדות פעילות עבור כלי רכב תפעוליים חשמליים ומתוכננות עוד 60 עמדות שיוקמו עם רכישת רכבים חשמליים בעירייה.

פעולות לחסכון במים

אגף נטיות ופיתוח נותן הנחיות תכנון ומבצע בדיקת תכניות שטחי גינון של בנינים חדשים ותמ"א 38 תוך הקפדה על הוספת נטיות עצים וחייב להחדרת 20% מי נגר עילי. לאחרונה ניתנו הנחיות תכנון בדגש צל לרובעים חדשים ולפארק לכיש, היעד להגיע תוך 5 שנים ל 40% צל. שתילות חדשות נעשות בבור של כ 7 קוב לפחות שמאפשר יותר מקום לשורשים וכך ליותר צל. האגף היה שותף במתן הנחיות מרחביות לשצ"פים ולשפ"פים.

מערכת לניהול ובקרת מים:

תאגיד המים יובלים החליף תשתיות מים ישנות, בוצעו בקרות וסריקות יזומות כדי לאתר דליף מים בצנרת העירונית, שברים בקווי מים טופלו בלוחות זמנים קצרים מאוד (הן מבחינת זמינות של מלאי לתיקון התקלה והן מבחינת זמינות קבלן המבצע שנדרש להגיע בלוחות זמנים קצרים מאוד למקום השבר)

ניהול וניקוז מי נגר עילי

אשדוד היא אחת משתיים או שלוש ערים בודדות בישראל שהיא גם עיר חוף וגם עיר נחל. העיר משפיעה על שני גופי מים אלה ומושפעת מהם. עוצמת השפעה הדדית זאת צפויה לגבור עם התקדמות שינויי האקלים שרק ראשית השפעתו ניכרת בשטח. עליית מפלס הנחל והים מתרחשים בדרך כלל במקביל לאירועי גשם על אגן הניקוז העירוני שניקוזו מבוסס כיום כולו על הרחקה מהירה של נגר במערכת תיעול, שלא תוכננה לעמוד בספיקות גדולות והולכות הן בעקבות הגדלת מקדם הנגר בעיר והן בגלל השינוי במשטר הגשמים.

עיריית אשדוד החלה בהכנת תכנית אב לניהול מי נגר. כחלק מסקר המצב הקיים הוכן בסיס ידע רחב, אשר כולל ניתוח השטח בכמה אופנים ביניהם גם אחוז השטחים הפתוחים בכל אגן ניקוז, נתוני התכן ההידרולוגיים לכל אגן ופוטנציאל ההחדרה לקרקע. בסיס הידע כולל גם למידה וניתוח של המבנה הניהולי הנוכחי הגופים הרגולטוריים ומחלקות העירייה, האמונים על סוגיות בניהול מי נגר בישראל. התכנית גם כוללת חלק המציג את מבנה הרשויות הרלוונטיות ואת העקרונות המנחים בתכנון ניהול הנגר הנהוגות בארץ ובעולם. התכנית סוקרת גישות לניהול נגר ודוגמאות ליישום הגישות הללו בתכנון רגיש למים בקני מידה שונים (פארק / כיכר / מגרש). התכנית הציגה מספר דוגמאות משמעותיות ליישום הגישה בערים שונות ברחבי הארץ ונתנה סט פתרונות טכנולוגיים מתקדמים קיים ונגיש לצורך יישום גישות ניהול הנגר בכל קנה מידה תכנוני.

בימים אלו במסגרת תכנון פרויקטים שונים בעיר נעשה מאמץ לבצע תכנון מפורט ובהמשך ביצוע של פרויקטים הנובעים מגישה זו

ניהול וטיפול יעילים במי שפכים:

4.3.1 שדרוג מתקן טיהור שפכים:

תאגיד המים יובלים אמון על הנושא ומבצע שידרוג למתקן טיהור שפכים ממתקן שניוני למתקן שלישוני, בעלות של כ 70 מילון ₪. בניית המאגר השלישוני (סינון המים ע"י חול) הסתיימה והחלו בתהליכי הרצה (ניסוי) של המאגר, כמו כן הושלמו עבודות הביוב בקו השני מהעיר אל המאגר. כיום כמות השפכים עומדת על 30,000, המאגר מתוכנן ל 47,000, ותכולה מרבית ל 55,000. בנוסף מוצב קו סניקה שלישי ובוצעו שטיפות קיום ושידרוג קוי ביוב למניעת פריצות ביוב כולל הסברה לאיסור השלכת מגבונים לאסלה.

4.3.2 הגברת שימוש במי קולחין:

כל השפכים הופכים לקולחין, שמועברים לאיגוד משתמשי קולחי אשדוד טובת השקיה בחקלאות (כותנה, עצים, לא לעלים).

4.3.3 השבת מים ושפועול בוצה:

לגבי שפועול בוצה activated sludge. המטש הינו מסוג שפועול בוצה. הבוצה מכילה חיידקים החיוניים לתהליך הניקוי ולכן חלק מהבוצה המופרדת מוחזר כל הזמן לתחילת התהליך ואילו שאר הבוצה הולך ליבוש. כל הבוצה מועברת לקומפוסטציה. 1200 טון בחודש נשלחים לקיבוץ שלוחות ליד בית שאן שם היא מתייבשת בשמש ומעורבבת עם אדמה ונמכרת לחקלאים, כלומר 100% ניצול בוצה.

4.3.4 צמצום צריכת המים:

הפעולות שבוצעו ע"י תאגיד יובלים מול הצרכנים היו הסברה על חשיבות שמירת מאגרי המים לסוגיהם, הסברה מקיפה על חשיבות חיסכון במים, חשיפת הצרכנים לטיפים בחסכון במים, הנחיות כיצד ניתן לצמצם את צריכת המים במקרים של דלף. כל פעילות ההסברה הנ"ל הייתה באמצעות אתר התאגיד, חשיפה בדיוור ישיר ואישי לתושבים, פרסום באמצעי מדיה שונים.

צמצום צריכת המים לגינון הציבורי על ידי שדרוג וייעול מערך השקיה

אגף נטיעות ופיתוח מתחזק שיחים, מדשאות, גיזום עצים, גינות ופארקים במהלך כל השנה. 80% משטחי הגינון הציבורי בעיר אשדוד מושקה באמצעות מערכות ההשקיה עם בקרת השקיה מרחוק המאפשרות לבקר דליפות מים. מערכת בקרת השקיה חכמה, מחוברת לתחנות מטאורולוגיות ממוחשבות, וכן ההשקיה מתבצעת בהתאם ללחות באותו אזור ולאידוי היומי. פעולה זו מביאה לחיסכון בכמויות המים להשקיה.

בנוסף האגף מבצע שיקום מערכות השקיה ישנות לטובת חיסכון במים, שיקום ערוגות ותיקות והחלפת צמחיה שצורכת מים לצמחיה חסכונית במים כגון רוזמרין. שמירה על גינון ירוק וחיוני ומתן כמויות השקיה מתאימות, ומותאמות לסוגי הצמחייה השונים.

כיוול מערכות השקיה במרכז בקרת ההשקיה ברמה יומית ותיקון תוכניות ההשקיה (תוספת או הפחתה) על פי נתונים שמגיעים משתי תחנות מטאורולוגיות הנמצאות בעיר ובחינת הלחות המקומית, תוך שימוש באפליקציות ייעודיות. בנוסף מחדשים את מערכות ההשקיה המיושנות ומחליפים אותם במערכות השקיה חדשות עם בקרים חכמים ואביזרים חוסכי מים. כמו כן מזה עשור מבוקרות ומנטרות הצריכות השנתיות והחודשיות ועל פי הן גם ניתן דגש להחלפת מערכות השקיה בזבזניות ומיושנות כגון צריכות חריגות. בשנה האחרונה שוקמו מערכות בגנים ציבוריים ומוסדות חינוך בהיקף של כ- 250 דונם, שודרגו כ- 30 ארונות השקיה וחוברו לבקרת השקיה מרחוק.

שתילת צמחים חסכונית במים

כדי להתמודד עם הצורך לחסוך במים ננקטים הצעדים הבאים:

בחירת צמחים הדורשים כמות מעטה של מים על פי הקטגוריות הבאות:

- שיחים בגובה עד 1 מטר: אריופס, בן עוזר סוככי, זיפנוצה ארגמני, קליסטמון ליטל ג'ון, קריסה גרין קרפט. רוזמרין זנב שועל.
- שיחים בגובה עד 1.5 מטר: גאורה קיפחת, לויקופילים, לנטנה שיחית שלל צבעים
- אופן השתילה: ריווח שתילות ולצמצם צנרת טפטוף באזורים הסמוכים לאבן הגן או המדרכה. ובנוסף צמצום כמות הצמחים העונתיים.

בשטחי הגינון שאינם מיועדים למדרך, ששוקמו או פותחו, נשתלו צמחים חסכוניים במים בעיקר רוזמרין, זנב שועל ולבנדר. השנה לקראת שנת שמיטה נערכים לשתול פרחים רב עונתיים.

צמצום והפרדת פסולת

הכנת/המצאות תוכנית אב לטיפול בפסולת

טרם הוכנה תוכנית אב לפסולת בעיר, אך הנושא ידון בתוכנית אסטרטגית מרחבית 2040 שנמצאת בהכנה בימים אלו ממש, במקביל נבחנת בימים אלו תוכנית אב לפינוי ע"י המערכת הפנאומטית לרובע החדש.

קיימות תכניות לפינוי האשפה בשוטף ובחגים בכלל העיר, תוך תגבור אמצעים בתקופות השונות לאורך השנה. מתבצעת אכיפה סדורה, הן ע"י האגף והן ע"י מח' הפיקוחל כיסוי משאיות המפנות לתחנת המעבר, התופעה של התעופפות פסולת מהמשאיות פינוי צומצמה משמעותית וכן ניתן לראות תוואי שטח נקי יותר בצירי הנסיעה לתחנת המעבר.

עידן הקורונה אילצה את מערך העירייה לתגבר את כמות כלי האצירה ברחבי העיר, כיוון שהשהות בבתים העלתה את כמות הפסולת הביתית. העירייה נערכה לפינוי הפסולת בתדירות גבוהה יותר, כמות הפסולת גדלה ותוכניות הפינוי הורחבו בהתאם.

מערכת פיקוח ובקרה על עבודות קבלן הניקיון

מערכת שמופעלת ע"י מפקחי העירייה ודוגמת את רמת הניקיון כולל מדד ניקיון שפותח בעירייה, הקמת מערכת בקרה ממוחשבת שתחליף את דיווחי הבקרה הידניים לרבות טופס בקרת איכות ביצוע מדד רחוב נקי בצורה חכמה ודיגיטלית. המערכת מבצעת ניתוח יומי/שבועי/ חודשי לכמות הקטעים נקי/ לא נקי. בתפעול השוטף מתבצעות שאיבות מטמוני הקרקע באופן שוטף למניעת הצטברות אשפה ומפגעי תברואה בתחתיות הטמונים, הדבר תרם רבות לסביבה ואף הוריד בכמות ניכרת את מס' הפניות בנושא מפגעי זבובים.

הצבת מיכלי איסוף פסולת למיחזור ברחבי הרשות המקומית לפי סוגיה:

בשנים האחרונות הממוצע השנתי במחזור העירוני עומד על 10% כלי האצירה מרושתים בעיר ע"פ סיווג השימוש, מגורים, תעשייה, ציבורי, חלוקת אחריות בדבר ימי הפינוי וכמות הפינוי מוגדרים גם הם בתוכניות מערך האשפה.

- **נייר:** ברשות מוצבים כ 630 יח' עגלות לנייר ועיתון, פינוי פעם בחודש (פעמיים בחודש תפוזיות ורוטניב) וכן כ 32 מתקני נייר במבני ציבור
- **קרטון:** ברשות מוצבים כ 124 קרטוניות, 3 פעמים בשבוע מתקיים פינוי ובכל יום מהמרכזן. איסוף של כ-10,300 טון בשנה
- **פלסטיק:** ברשות מוצבים כ- 720 מתקני מחזור בקבוקים. פעמיים בחודש מתקיים פינוי. כ-422 טון בשנה
- **זכוכית:** ברשות מוצבים 77 מתקני מחזור זכוכית. פעם בחודש מתקיים פינוי

- **פסולת אלקטרונית וסוללות** הוצבו 40 מתקנים לאיסוף סוללות ופסולת אלקטרונית, בכלל מנהלות הרובעים, בניין העירייה ומח' הרווחה הוצבו מוקדי מחזור, לאיסוף סוללות ופסולת אלקטרונית זעירה. נאספו כ-600 טון 6 מתקני מחזור לאיסוף פסולת אלקטרונית. ברחבי העיר הוצבו מתקני מחזור גדולים לאיסוף פסולת אלקטרונית ונורות פלורסנט. בנוסף בוצע פיילוט לאיסוף ממדרכות ובתי תושבים לפי קריאה וזה עובר לשלב ביצוע ברמה העירונית.

- **פסולת בניין:** שירות מבתי התושבים, אחידה והסדרת הליכי וקבלני שיפוץ,

ייחודי לאיסוף פסולת שיפוצים השירות החדש מגדיר שיטה פינוי פסולת עבור בעלי בתים ומתמודד עם נושא מטריד

שמייצר מפגעי סביבה ומסב נזק בשטחים פתוחים. התושב יכול לרכוש ביגבג בתמורה לתשלום סמלי או מכולות, והעירייה מפנה את פסולת השיפוצים לאתר מורשה שגם ממחזר את פסולת הבניין, תוך שמירה על איכות הסביבה ומשאבי הטבע העירוניים והעלאת המודעות לפסולת בניין. סיכום פינויים סך כמות פסולת שפונתה כ 1100 טון. בשנה הבאה תתווסף גם אפשרות להשכרת מכולות.

- **טקסטיל:** ברשות מוצבים 90 מתקני מחזור טקסטיל. פעמיים בחודשיים מתקיים פינוי

תוכנית הטמעה והסברה בקרב התושבים (פרסום המידע לתושבים, זמינות המידע במוקד העירוני)

מוקד 106 מעודכן בתכניות הפינוי במערכי האשפה והמחזור השונים, בנוסף קיים מידע באתר האינטרנט העירוני. לאגף תפ"ח יש גם יחידת פניות הציבור למתן מענה נקודתי לנושא הפסולת והמיחזור. מתקני איסוף לפסולת האלקטרונית הוצבה בכל מינהלות הרובע כולל פוסטר הסברה ובוצעה תחרות ייחודית לרתימת בתי הספר והורי התלמידים. בוצע קמפיין דיגיטלי בנושא פסולת אלקטרונית. לקראת חג הפסח יוצאים פרסומים לגבי ימי פינוי ומפורסמות עמותות להעברת חפצים לשימוש חוזר במקום השלכה לפסולת. העירייה מעודדת שווקי יד שניה והחלפות חפצים והתחיל שיתוף פעולה עם תושבים לפרסום במסגרת אבוקדו- פלטפורמה דיגיטלית לניהול קהילות, בנוסף נפתח סחב"ק –ספרית השאלת חפצים בשביל הקהילה במרכז קהילתי טנה, ואפשרות להזמנת הכלים דרך האבוקדו. בסוף 2021 יכנסו הפחים הכתומים לאשדוד ונחל בהסברה להפרדת פסולת אריזות, פח כתום. השנה החל פרויקט עם תלמידי מופת במקיף ו' שבו הם ממפים ב GIS העירוני את כל הפחי מיחזור ברובע שלהם ויגבשו המלצות להגדלת המיחזור בעיר.

- **ניקיון המיליון:** מיזם ניקיון לאומי שאשדוד אימצה לעידוד לקיחת אחריות על המרחב הציבורי, התקיימו 3 מבצעי ניקיון יחד עם מאות תושבים מתנדבים ותלמידים שיצאו לנקות את הפסולת מהשטחים הפתוחים לטובת הציבור ובעלי החיים שחיים שם.

- **מיזם "קחו איתכם את הזבל":** בחודש יוני ראש העיר חתם על האמנה קחו איתכם את הזבל להטמעת אחריות אישית לשמירה על איכות הסביבה. האמנה של עמותת "קחו

איתכם את הזבל" עם יוזמת האמנה, פרופ' מיכל ציון מאונ' בר אילן. המיזם נועד למנוע השלכת פסולת במרחב הציבורי, מתוך אחריות אישית של התושבים, ובשיתוף הרשויות המקומיות. לחתימה הגיעו גם מנהלת מקיף י"א באשדוד יחד עם 2 תלמידי כיתה י"א מהחינוך המיוחד בבית-הספר, שהציגו את בעיית הזבל ברשות

רבים וגם הציגו סרטון של מגמת קולנוע במקיף.

1.1. צמצום פסולת במוסדות הרשות המקומית

- **חסכון בנייר** מערכת ניהול מסמכים מאפשרת לנהל את כל מסמכי האופיס, סריקות, מיילים, ומייתרת את הצורך בהדפסה של מסמך. בכל המדפסות אפשרות להדפסה דו צדדית.
- **שימוש בכלים מתכלים רב פעמיים:** במסגרת פרויקט עיר ללא חד"פ, בשלב הראשון פועלים להוציא את הכלים החד פעמיים מהחופים ע"י חקיקת חוק עזר שאוסר על הכנסת כלים חד פעמים לחופים, והוכן קמפיין הסברה עירוני במספר שלבים. בנוסף נעשה הסדר עם הקפיטריה להנחה של שקל על השתייה למי שמגיע עם כוס רב פעמית. הוכנס למכרז שיפוץ של העירייה מפרט להצבת מדיחי כוסות כדי לאפשר שימוש ברב פעמי לעובדים.
- **שימוש בחומרים שפגיעתם בסביבה פחותה:** אגף רכש ולוגיסטיקה פעל לרכש ירוק לדוגמה נייר ממוחזר, חומרי ניקוי אקולוגיים, מוצרי חשמל לפי דירוג אנרגטי חסכוני ועוד.

עידוד השימוש בתחבורה ציבורית/חלופית

במסגרת העמידה בחזון ראש העיר למעבר לתחבורה ידידותית לסביבה לא מזהמת, התקבלה החלטה על ידי הנהלת העיר שכל הרכבים והקטנועים התפעוליים יוחלפו לחשמליים וכל הרכבים הצמודים יוחלפו להיברידיים.

מערכת לניהול ובקרת היסעים של עובדי העירייה: איסוף נתונים, מעקב, חישוב צריכת דלקים

במסגרת השיפור המתמיד לעמידה בחזונו של ראש העיר מחלקת בטיחות ורכב ביצעה מספר פעולות לאיסוף נתונים, מעקב, וחישוב צריכת דלק בצי רכבי העירייה:

• מערכת דיווח על רכב עומד מעל 15 דקות

המערכת הוכיחה את יעילותה בכך שכמות הרכבים העומדים ממונעים ירדה בצורה משמעותית, מעשרות ליחידות בודדות. בכך תרמנו להפחתת זיהום האוויר וחסכון בדלק. חריגות מדווחות בכל יום לגזבר.

מערכת safety לפיקוח על התנהגות הנהג בזמן נהיגה:

מערכת זו מדווחת online על חריגות בנהיגה כגון: תאוצות, בלימות, עקיפות, חריגות במהירות, פניות חדות, מעבר מנתיב/עקומות ועוד. השימוש במערכת תרם לבטיחות משתמשי הדרך ושמירה על הולכי הרגל והקטין את זיהום האוויר. כל החריגות מוצגות לגזבר העירייה ולמנהלו הישיר של הנהג לביצוע תחקור ברמה יומית, בנוסף מדי חציון נשלח דו"ח מרכז של כלל הנהגים וכמות החריגות שלהם.

• תכנית רב שנתית להחלפת רכבים והתייעלות בצריכת משאבים

להלן פעולות שמחלקת רכב ובטיחות בתעבורה בעיריית אשדוד ביצעה במהלך שנת 2020 ועד היום לעמידה בהחלטת ההנהלה להפחתת זיהום האוויר מצי הרכב העירוני:

הוחלפו 9 רכבים להיברידיים, הוחלפו 7 רכבים פלאג אין חשמלי, נרכשו 11 רכבים וקטנועים חשמליים, הוקמו 4 עמדות טעינה לרכבים חשמליים בחניון העירייה בגדוד העברי. הוצבו 2 עמדות טעינה לרכבים חשמליים בחניון ז'בוטינסקי שנמצאות כרגע בהקמה. 12 עמדות טעינה לקטנועים חשמליים בחניון ז'בוטינסקי שנמצאות כרגע בהקמה.

מחלקת רכב ובטיחות בתעבורה שמה בראש מעייניה את נושא הבטיחות בדרכים והחסכון בדלק וכיצד יש לנהוג למניעת זיהומי אויר ושמירה על סביבה נקייה וכל זאת מתבצע באופן שוטף בכנסי הבטיחות העונתיים שאנו מקיימים לכלל הנהגים בעירייה.

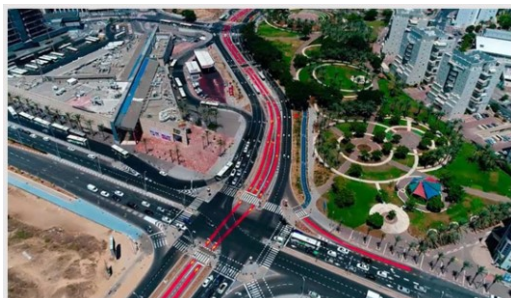
בנוסף מחלקת רכב ובטיחות בתעבורה רכשה תוכנת מעקב לבקרה וניהול השולחת התראות online למנהלים על כל רכבי העירייה בנושאים הבאים:

- רכב עומד מונע ללא תנועה מעל 15 דקות.
- נקבע פוליון לגזרת העיר אשדוד ומקבל דיווח על כל רכב היוצא מתחומי העיר.
- נקבע פוליון לרצועת החוף לכלים הייעודיים של החופים כל יציאה של רכב היוצא מגזרת החוף מתקבלת עליו התראה.
- מערכת safety השולחת התראות online על התנהגות הנהג במקרים כגון: האצה, בלימה, סטייה מנתיב, מהירות ונהיגה מסוכנת.
- מערכת השולחת התראות על לוח שעונים במקרים של חוסר שמן, מים, לחץ שמן, טמפרטורת מנוע וכו'

כל הפעילות הנ"ל מביאה לתוצאה של צריכת דלק מופחתת משנה לשנה וחסכון לארגון וזאת למרות הגידול בכמות צי הרכבים הכולל של הרשות וממשיכה במגמה של עיר חכמה ומקיימת המפחיתה פליטות זיהום אויר.

צריכת דלק: הערה, קיימת עלייה בצריכה של דלק/סולר לחודשים במרץ אפריל 2021 בהשוואה לשנה 2020 וגם זה נובע בעקבות תחילתה של מגפת הקורונה שהביאה לכך שהארגון עבד במתכונת מצומצמת של כ"א ואנשים לא יצאו מהבית. מכאן ההסבר שקיימת צריכת דלק פחותה בשנת 2020 ביחס לשנת 2021.

עידוד השימוש בתחבורה ציבורית-

אשדוד הינה בעלת מאפייני ערים דרומיות (כדוגמת אשקלון ובאר שבע) והשימוש בתח"צ הינה גבוהה. תהליכי המודרניזציה וההתפתחות הכלכלית, תחבורתית והטכנולוגית בשנים האחרונות, בדגש על מגוון האוכלוסיות והמענה לה, הביאו את נושא התחבורה לקדמת הבמה, תוך התמודדות עם סוגיות מרכזיות יומיומיות.

מערכת התחבורה בעיר אשדוד הינה מערכת המספקת מענה למגוון רחב של אוכלוסיות בהיבטים נרחבים ולה השלכות על התפקוד העירוני כמו לדוג': מערכת החינוך שלוקחת חלק בתח"צ כאשר משעות הבוקר המוקדמות ישנם אוטובוסים אשר מסיעים תלמידים ללימודיהם, וכן במשך היום ישנם הסעות לחווה החלקאית, למרכז הספורט הימי ולמגוון פעילויות שוטפות של מערכת החינוך.

• תחבורה ותעסוקה - נגישות למרכזים העירוניים של העיר

העיר מאופיינת במרכזי מסחר ושווקים רבים וגדולים, כאשר אחד הגורמים להצלחת מרכזים אלה הוא האטרקטיביות של התחבורה הציבורית אשר שומרת על מעמד המרכזים המסחריים ומנגישה אותם לכלל האוכלוסייה באשר היא ומנגד אינה מסכנת ופוגעת בתחרותיות העסקים בעיר.

התח"צ בעיר מספקת הגעה למקומות המרכזיים בעיר כגון: בית החולים, רכבת, מרכזי מסחר ותעסוקה, אזור התעשייה הצפוני והקלה וכן למרכז העיר והתחנה המרכזית.

• נגישות לאזורי התעסוקה והתעשייה-

רוב מקומות התעסוקה נמצאים במרכז העיר ובאזורי התעשייה ולשם תח"צ זמינה ונגישה, לדוג': אזה"ת- בסוף שנת 2018 הוסיפה העיר את קו מספר 26 אשר מסלולו מתחנת הרכבת ועד אזה"ת(קריית איתנים). בנוסף, קווים 33 ו 34 - ממשיכים לשרת את אזה"ת הקלה, אזה"ת קריית חלוצים ואת פארק עוגנים באזה"ת הצפוני, קווים אלו משרתים עובדים רבים אשר מקום עבודתם מתמקד באזורי התעשייה.

• חווית השימוש בתח"צ בעיר

לא מזמן בוצע המעבר לכרטיסי הרב קו ואוכלוסיות מסוימות (קשישים, בעלי מוגבלויות וכדומה) נתקלו בבעיות עם טעינת הכרטיס וכמענה לכך החליטה העיר לפתוח נקודות במוקדים מרכזיים בעיר כדוגמת מתנס"ים אשר יאוישו בדיילים ודיילות שיסייעו בטעינת הכרטיסים. כיום כרטיס הרב קו נותן מענה גם במוניות וגם ברכבת ישראל.

• הגל הירוק אקו מוב

החל משנת 2012 העיר אשדוד פועלת על פי המודל של עיר חכמה במסגרת המאפיין ניידות חכמה (תחבורה) שמים דגש על תחבורה יעילה, גישה ממקורות שונים ותשתיות טכנולוגיות מתקדמות. מטרת העל של הפרויקט היא להציב את אשדוד כעיר המאפשרת

איכות חיים ונגישות גבוהה לכלל תושביה ובאיה ותהווה מודל לעירוניות מתחדשת באמצעות תחבורה חכמה, מתקדמת, זמינה ונגישה, הפחתת השימוש ברכב הפרטי, הגדלת השימוש בתח"צ, עידוד הליכה רגלית והגברת השימוש באופניים. התמקדות במענה המערכתי העירוני לשיפור תדירות התח"צ פרוייקט אקו מוב הביא עמו- את ה BRT - אשר עובר במקומות המרכזיים כגון: התחנה המרכזית, תחנת הרכבת ואזה"ת. יש להגדיל את תדירות האוטובוסים ולבחון תיעדוף של קווים בעיר.

קיים תכנון להחלפת 300 סככות המתנה לדגם החדש, אשר זהה לדגם שהותקן בציר הרצל ומצוייד במכשירי NEXT BUS. עם השלמת פרוייקט אקו מוב בשדרות בגין ובשדרות הרצל שודרגו כל תחנות האוטובוס לתחנות חכמות אשר כוללות: מכשור לטעינת כרטיסים חכמים, מסכי מידע חכמים על מיקום וזמני הקווים, פתיחת פניות מוקד, מצלמות אבטחה, שקעי טעינה לפלאפונים וכד'.

בימים אלו מתבצע פרוייקט אקו מוב ברחוב ז'בוטינסקי וגם שם ישודרגו תחנות האוטובוס לתחנות חכמות.

• מעבר ל METRO BUS -

המעבר יקטין את משך ההמתנה, יגביר את תדירות האוטובוסים ברמה גבוהה, וכן יצירת גל ירוק למרחקים קצרים לאוטובוסים מהסוג הנ"ל אשר משך העמידה בהם אינו ממושך והוא מעביר באופן יעיל ומהיר את הנוסעים מנקודה לנקודה. הדבר בא לידי ביטוי בשדרוג רמת השירות לנוסעים, שדרוג התשתיות, צמצום תאונות הדרכים, צמצום עומסי התנועה, הטמעת טכנולוגיות חכמות פורצות דרך, הנגשה לאוכלוסיות המוחלשות ושדרוג רמת החיים עבור תושבי העיר ובאיה.

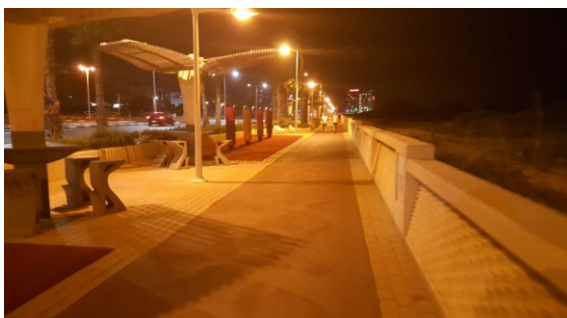
התמקדות במענה המערכתי העירוני לשיפור תדירות התח"צ פרוייקט אקו מוב הביא עמו- את ה BRT - אשר עובר במקומות המרכזיים כגון: התחנה המרכזית, תחנת הרכבת ואזה"ת. בנוסף, חב' אפיקים רכשה ע"פ אישור ממשרד התחבורה כ- 25 אוטובוסים חשמליים שעתידים עד סוף השנה להתחיל לשרת את כלל תושבי העיר. כמו כן, חב' BIG יוצאת לביצוע עבור טרמינל לתחנה תפעולית לכ- 31 אוטובוסים חשמליים. בנוסף העיר זכתה במכרז של משרד האנרגיה להקמת 35 עמדות טעינה (איטיות) לרכבים חשמליים.

6.1 עידוד רכיבה על אופניים וביצוע מסלולים לתנועת אופניים והולכי רגל

• הליכה והולכי רגל

תשתית הולכי הרגל באשדוד מבוססת על חתכי רחוב נדיבים, טופוגרפיה נוחה, רשת של פארקים ושצ"פים, שדרות ועצי צל הנותנים מחסה משמש ורוחות (ברוב המקרים). הראייה המרחבית, מגוון הממשקים והחלוקה לרובעים של העיר יצרה מצב בו שירותים בסיסיים על עירוניים רבים כמו חינוך, מסחר ובריאות מצויים בתוך הרובע עצמו וההגעה אליהם לרוב אינה מצריכה רכב / תח"צ. בנוסף, בתוך הרובעים יש פארקים ושבילי גישה בחתכים רובעיים אלכסוניים שמעבירים את התושב מנקודה לנקודה באופן מהיר ונוח.

לאחרונה, נפתחו קשרים קיימים לגישה רגלית בין הרובעים, אשר מובילים למרכזים מסחריים,

מוסדות חינוך, מוסדות בריאות, דואר וכדומה) לדוגמה : צומת מרומזר כלנית אלטלנה, הסדרת גישה- להולכי רגל (מרחב הרפואה). כמות מעגלי התנועה בעיר גדלה באופן משמעותי כך שניתנת העדפה להולכי הרגל.

העיר מתוכננת בכבישים אורכיים ורחבים שמאז ומתמיד העניקו עדיפות לרכב על פני הולך הרגל. כיום העיר פועלת במגמה למתן את מהירות הנסיעה בעיר, תוך התחשבות במעברי חצייה והולכי רגל. משמע, פסי האטה ומעגלי תנועה במקומות שהדבר מתאפשר בהם. כמו כן, במסגרת תכנון מחדש, צומצם נתיב הנסיעה מ 3.5 מ' ל 3 מ' לצורך מיתון מהירות הנסיעה.

תפיסת החזון העירוני בשנים האחרונות מתבססת על השינויים התחבורתיים הענפים, עידוד רכיבה, הליכה ושימוש בתח"צ, הקמת מסלולים ייעודיים להולכי רגל ולרוכבי אופניים ודרכים שונות להפחתת נסועה ומציאת פתרונות חלופיים לרכב ממונע. כל אלו ועוד מגיעים מתוך ההבנה שיש צורך בתפקוד מרחבי ויש להבטיח מרחב ציבורי מזמין ובקנה מידה אנושי אשר מעודד הליכתיות. לדוג : 'מעברי חצייה וצמתים מרומזרים באמצע קטע) בשד ' הרצל המרחק בין מעבר חצייה אחד לשני היה 800 מ', כיום כל 400 מ' הוקם רמזור ומעבר חצייה להולכי הרגל). במסגרת תכנון מחדש והיכן שהגיאוטרפיה מאפשרת, העיר מרחיבה את המדרכה על מנת שתהיה יותר ידידותית להולכי הרגל (מ 2.5 מ' ל 4 מ') ויוצרת רשת הליכה רציפה, צפופה ובטוחה המאפשרת גישה ישירה ומהירה בין נקודות במרחב, תוך הקפדה על נגישות והבטחת קיומו של רחוב חי ופעיל. בנוסף, בכל התכנון החדש העיר עושה הפרדה פיזית בין שבילי הולכי הרגל לשבילי האופניים ומקיימת עירוב שימושים וממשקים בין הבינוי לרחוב באמצעות הקמת יותר ויותר מעברי חצייה בין רובעים בעלי מוסדות ציבור משותפים.

• שבילי אופניים

באשדוד קיימת רשת שבילי אופניים באורך כולל של 26 ק"מ, כאשר במסגרת התוכנית 'תווספו עוד 8 ק"מ. בנוסף, במסגרת תכנית אב לאופניים יוגדלו שבילי האופניים עד 130 ק"מ, כולל גישה לאזה"ת ולמקומות התעסוקה השונים ברחבי העיר. על מנת לאפשר לרוכבים נסיעה בטוחה ורציפה

דואגים לתשתית ייעודית תוך שמירה על נוחות ובטיחות הנסיעה. הדבר בא לידי ביטוי בהקמת הפרדה פיזית והקטנת החיכוך בין הולכי הרגל לרוכבי האופניים. עוצמת התאורה בשבילי האופניים בעיר אינה אחידה ולא תמיד מספקת, במיוחד במקרים בהם מסלול האופניים הוא חלק מהמדרכה. הנושא עתיד להיות מטופל במסגרת מרכז החלפת גופי תאורה ברחבי העיר. בנוסף, במקומות בהם הגיאומטרפיה מאפשרת, העיר תשלם את המקומות בהם אין רציפות. במסגרת פרויקט הסכם גג ובתכנון אזורי חדשים מתוכננים שבילי אופניים עם הפרדה פיזית בין הרוכבים להולכי הרגל.

כמו כן, לאחרונה הציבו 637 מתקני עגינת אופניים בסמוך למוסדות חינוך וציבור שונים ומטרת העל היא למנף את השימוש באופניים ולהרחיב את השטחים המיועדים לכך. הדבר יתבטא במקומות אחסנה במגורים ובתעסוקה ותכנון מקלחות וחדרי הלבשה במקומות העבודה. באופן שכזה, הרכיבה תהיה זמינה, נגישה ונוחה יותר למגוון רב של אוכלוסיות.

2. חינוך והסברה

העיר אשדוד חרתה על דגלה החינוכי את הטמעת נושא הקיימות. שיתוף פעולה אמיץ ופורה בין מינהל החינוך בעיריית אשדוד לבין צוות החינוך באיגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה מניב שיתופי פעולה ותוכניות העשרה שנתיות ומשמעותיות במוסדות החינוך המקיפות את כל שכבות הגיל- החל מהגן ועד סיום התיכון. אחד היעדים המרכזיים של מחלקת איכות הסביבה הסברה בקרב עובדי העירייה והמנהלים להטמעת קבלת החלטות מקיימות.

פעילויות הסברה והטמעה של המעבר להתנהלות מקיימת בקרב עובדי הרשות ועדכני של מידע בנושא הענקת במה זמינה ונוחה ליוזמות

במסגרת ועדת היגוי ברית ערים לאיכות חיים, מקיימים סדנאות והרצאות השראה בדגש קיימות. במסגרת ישיבות תכניות עבודה בכל המינהלים ניתנה משבצת זמן להצגת תכנית ברית ערים לאיכות חיים וסביבה והוצגו רעיונות מהארץ והעולם כהשראה במטרה שהמחלקות יאמצו פרויקט במסגרת תכנית העבודה שלהם. בנוסף הוכנו פליירים דיגיטליים בימים מיוחדים ובחגים עם טיפים להתנהלות מקיימת כגון יום הצמב"ז – מניעת בזבז מזון העולמי, פורים לעידוד משלוח מנות ידידותי לסביבה ובריא ועוד.

מופק **לוח שנה סביבתי** לעובדי הרשות: זו השנה השלישית כחלק מהליך הטמעת מדיניות מכוונת קיימות והעלאת המודעות לנושאים סביבתיים, הופק לוח שנה עם אירועים סביבתיים בארץ ובעולם וטיפים לאיכות חיים, עם תמונות טבע עירוני אשדודי, משפטי השראה להגדלת המודעות לאיכות הסביבה בכלל ולטבע העירוני בפרט.

תערוכת צילומים ואומנות לעידוד היצירתיות וחיבור לטבע, הפעם בדגש טבע עירוני במסגרת קיימנו סדנאות צילום בטבע בפארק האקולוגי, חשפנו את העובדים לטבע שקרוב לביתם, ולבסוף תמונות שהם צילמו מופיעות בתערוכת הלווי.

- **בוקחתן:** יוזמה לעידוד החלפת ספרים בין העובדים בשבוע הספר, הוצב שולחן וכל אחד יכל להביא ספרים שלא לא צריך ולקחת מה שהוא רוצה. לאחר מכן הספרים שנשארו הועברו לספריה החברתית שלנו בקפיטריה.

7.1 עידוד הפעלת תכניות העשרה בהיקף משמעותי בתחום לימודי הסביבה

בכל מוסדות החינוך – החל מהגיל הרך

הגיל הרך

ליווי והנחיית גנים – פעילות משותפת של איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה עם

מנהל החינוך באשדוד ומפקחות משרד החינוך אשר במסגרתה נבנו ופותחו באיגוד תכניות

עבודה שנתיות בנושאים שונים והותאמו לליווי והנחייה היברידית.

בשנת הלימודים תשפ"א פעלה התוכנית הבאה ב- 15 גני בעיר אשדוד:

גינה מקיימת בדגש עצים בסביבת הגן

מפגש	
1	מהי גינה מקיימת? הסבר המושג. חשיבות הגינה בגן הילדים. בדיקה האם הגינה הקיימת בגן עונה לקריטריונים של גינה מקיימת. תכנון הגינה והוספת אלמנטים מקיימים כגון צמחים חסכוניים במים, גינת פרפרים, צמחי בר ועוד.
2	שימור וזימון מגוון ביולוגי בגינה. הגננת תזרע זרעים של פרחי בר המותאמים לאזור. בחירת מיקום העונה לקריטריונים הדרושים לפרחי הבר, חשיבות שמירה על מגוון המינים בסביבה הקרובה. הכרות עם פרחי בר נפוצים, צמחים מוגנים וצמחים בסכנת הכחדה. נתייחס לקשר בין עצים לחגי ישראל.
3	עצים בסביבה הקרובה סיור בסביבת הגן והכרות עם מגוון עצים. זיהוי ושיום העצים. הכרות עם היסטוריה של עצי ארץ ישראל ועם מינים מקומיים. חשיבות העץ לסביבה ולאדם- הכרות עם בעלי חיים השוכנים בסביבת העץ ועליו. הכרות עם חלקי העץ. פעילות חיפוי האדמה בעלי בשלכת ליצירת בית גידול ודישון הקרקע
4	צמחים מזמני פרפרים. בדיקת אילו עצים ושיחים מזמני ציפורים קיימים בגינה. הוספת כלי שתייה לציפורים או מסלעה כדי לזמן בעלי חיים לגינה, נדבר על יחסי הגומלין בסביבה וחשיבותם למארג האקולוגי
5	שימור וריבוי עצים. הגננת תכיר עצים בסכנת הכחדה, תלמד על צורות ריבוי שונות של עצים. נכיר טכניקות שונות לריבוי עצים בפועל כגון הנבטת זרעי עצים, והכנת ייחורים. טיפול וטיפול השתילים מעקב וחלוקתם לקהילה לשם הגדלת הריאות הירוקות ביישוב.
6	טיפול וטיפול במרחב הציבורי- הגננת תלמד כיצד לטפל ולטפח את העצים בסביבת הגן. הגננת תלמד לאתר עצים פגועים/חולים וכיצד ניתן לעזור להם. הכירות עם גופים הממונים על שמירת עצים וטיפולם – קק"ל, רט"ג וחוק הגנה על העצים. איתור עצים ותיקים בסביבה הקרובה וחיבור רב דורי לותיקי הישוב.
7	עצים ופירות – נכיר את סוגי הפירות לפי עונות השנה. נעודד רכישה של פירות בדגש צריכה מקומית ועונתית. הכרות עם תהליכי יצור של מוצרי עץ שונים כגון רהיטים ונייר. נעודד שימוש מושכל בנייר בגן וצמצום מדורות בל"ג בעומר או פעילות חלופית.
8	אקטיביזם מקומי. העלאת מודעות לחשיבות הצללה ע"י עצים במרחב בציבורי ובגן הילדים. העץ כמוסות טמפרטורה. נעודד את הילדים והגננת לכתוב מכתב לראשות הנטיעת עצים מצלילים במרחב הציבורי. סיכום התהליך השנתי מול הצוות והגננת.

הקמת ערוגות מושכות פרפרים בחצרות הגנים:

• גני ים

שיתוף פעולה ייחודי בין איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה, עיריית אשדוד, עמותת דלפוס (עמותת הפועלת לשמירה על הסביבה הימית והיונקים הימיים), פסג"ה אשדוד ונמל אשדוד אשר במסגרתו נבנה אשכול גנים ייחודי- גני ים. גני ים מבוסס על הרעיון החינוכי של גני יער בדגש למידה חוץ כיתתית משמעותית וחוויתית.

תהליך בניית האשכול החל בשנת הלימודים תש"פ בבניית השתלמות ייחודית ובבחירת גנים המחויבים לנושא ונמצאים במרחק הליכה מחוף הים. צוותי גנים אלו עברו השתלמות

שבסיומה החלו לצאת לימי ים. שניים עשר גני ילדים בעיר אשדוד הצטרפו לאשכול.

בשנת הלימודים תשפ"א נבנתה תוכנית המשך בדגש יציאה חודשית קבועה לחוף הים ולאשכול הצטרפו 2 גני ילדים נוספים. ימי הים המשיכו וממשיכים לפעול גם במהלך שגרת קורונה .

• גן דיונה

תהליך המבוסס על הרעיון של גני יער וגני ים, במסגרתו הצוות החינוכי של גן תות בליווי של צוות ההדרכה של האיגוד פיתחו בשנת הלימודים תשפ"א וממשיכים לפתח מודל חדש של למידה חוץ כיתתית משמעותית בדגש הדיונה ופארק החולות הגובלים בעיר אשדוד מדרום. בסיום התהליך החדשני (ה"פיילוט") תבדק האפשרות להרחיב את הפעילות לאשכול גנים הנמצאים במרחק הליכה מהדיונה ופארק החולות.

בתי ספר יסודיים

תכנית אב לחינוך – שימור תכנית אב לחינוך ופיתוח מתווה לשנת קורונה – מתווה **טעימות קיימות** המהווה מבנה לפעילות של כל בית ספר. המתווה כלל 5 מועדים/ תהליכים במהלך שנת הלימודים:

- יום ניקיון
- חידון קיימות
- יום ירוק בית ספרי
- מצעד האקלים
- והקמת מועצה ירוקה.

לכל מועד/תהליך צורפה ערכה של מערכי שיעור ובתי הספר שהצטרפו לתוכנית התבקשו להגיש מפרט לכל מועד/תהליך

הצלחנו !!!
לאייס תקציב לתהליכי החינוך הסביבתי גם בתשפ"א!
וכל הקיץ עסקנו בפיתוח תכנית גמישות ומתאמות לשגרת קורונה

איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה, הרשת הירוקה ומנהלי מחלקות חינוך ברשויות מציגים:

מתווה טעימות קיימות
בתי ספר יסודיים

יום ניקיון/ניקיון חופים
ובצע המוסיקה והחיות לכלול שיר לשמירה. הוא יד שונות על לוח מודלים להדליף בכוחות מחודשים. אם כך א- להביא אותם על שופרים עזרי.

חידון-עירוני
ואיזורי חידון נושא פרטים אישיים וביד פרטים התחבר למידע נכונות ולמידה מרחוק

יום ירוק
מאג פעריות לשידה מרחם בשירוב הצעות, פדאיות ושור

מצעד האקלים
הישראלי במשתתפות בתי ספר מכל הארץ

בואו נלמד את התלמידים שלנו שאפשר גם אחרת.

בתי ספר יסודיים שמעוניינים להצטרף אלינו לדור מוזמנים למפגש פתיחה למנהלי בתי ספר.

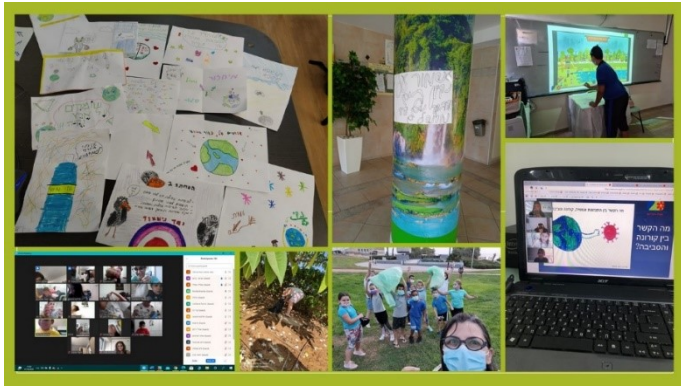
15.09.2020 בשעה 14:00

זום - 1

איפה? מת'י?

שימו לב !! מתווה הטעימות פותח רכיב לבתי ספר שלנו על ידי האיגוד בשפתיים האחרונות.

הרשת הירוקה
البيئة الخضراء

הכולל את שכבות הגיל שנבחרו להשתתף, מערכי שיעור ופעילויות לימודיות שיעברו שכבות הגיל וכן תכנית לימי שיא. הפעילות בתוכנית וימי השיא הינם בשיתוף פעולה הדוק עם המשרד להגנת הסביבה והרשת הירוקה. התוכנית פעלה בשנת הלימודים תשפ"א ב- 15 בתי ספר יסודיים בעיר אשדוד.

12.01 כרטיס VIP לגמר חידון הקיימות הגדול

בואו לצפות ולעודד את הנציג שלנו:
צליל אלוש בית ספר **יצחק רבין**

נראה היום ב-18:00 בלייב

VIP

גמר חידון הקיימות הגדול

דגש מיוחד במסגרת מתווה הטעמות ניתן **לחידון קיימות-**

תהליך חינוכי חדשני שיזם, ניהל והפיק צוות החינוך באיגוד. במסגרת החידון נכתבה חוברת של כחמישים מושגים סביבתיים. החוברת הופצה

לבתי הספר עם הזמנה ללמידה וחקר. בכל בית ספר התקיים תהליך חשיפה והתגבשו קבוצות תלמידים המעוניינים להשתתף.

התהליך שילב למידה עצמאית ומקוונת ובכל בית ספר התקיימו לפחות שלושה מפגשי למידה מרחוק של התלמידים עם צוות החינוך באיגוד אשר בסיומם ובסיומו של תהליך הלמידה נבחר נציג אחד מכל בית ספר. נציג זה ייצג את בית הספר באירוע גמר חוויתי ותקשורתי בהשתתפות ראש הרשות. ניתן לצפות באירוע הגמר ששודר בלייב בפייסבוק של איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד חבל יבנה.

בתי ספר על יסודיים

מיזם ים כחול ירוק- מיזם המשותף לתחום המעורבות החברתית בעיריית אשדוד ולאגוד אשר משלב גיוס, הקמה, הכשרה וליווי שנתי של קבוצת מנהיגות- מועצה ירוקה וכן פעילות שנתית לשכבה גיל נבחרת סביב נושא ים וחופים בדגש הפחתת פסולת, איסוף פסולת ושמירה על המגוון הביולוגי הימי. במסגרת המיזם יוצאות קבוצות המנהיגות לסירים שונים, לומדות מהי מנהיגות סביבתית ומפעילות חודש קיימות בשכבת גיל נבחרת. בשנת הלימודים תשפ"א הצטרפו לתהליך 4 מקיפים בעיר אשדוד- ד, ז, ט, י.

הידעת?

האוקיינוסים מכסים כ- 70% מפני כדור הארץ ומהווים את המערכת האקולוגית הגדולה ביותר.

בואו להכיר מקרוב את הים התיכון.

נלמד על חשיבות הים עבורנו, על הלחצים הסביבתיים המיימים עליו (זיהום פלסטיק, דייג יתר, מינים פולשים ודליפות נפט) וכיצד אנו יכולים לקחת חלק ולשנות את המצב.

מתנדבי חירום ים

ECOCEAN

תאגיד סביבתי

ההרצאה הבאה בפרויקט:

זיהום ים ודגל כחול

עמותת אקוואושן

- **גן מאכל אקולוגי במקיף ז':** בעקבות הקמת יער המאכל הקהילתי הראשון בעיר, מורה לביולוגיה במקיף ז' , סיגלית ניסים, צרפה את כיתתה למהלך התכנון וההקמה, הם הגיעו למפגשים ותרמו מזמנם וממרחם, בשלב מסויים סיגלית החליטה על הקמת יער מאכל ג'וניור במקיף בו היא עובדת, מתוך מטרה לקיים למידה חוץ כיתתית בין כותלי בית הספר במגוון תחומים ולהשמיש פיסת אדמה מוזנחת לטובת כולם. רתמה את הרשת הירוקה וחברת אדמה אגן שסייעו ותמכו בהקמה. נשתלו עצי פרי, נבנו ערוגות לירקות ועוצבה גינה עם צמחיה מושכת פרפרים.

שקיפות ודיווח

פרסום כל המידע הקשור להצבת תחנות ממסר ואנטנות סלולאריות במרחב הרשות בכל ערוצי הפרסום העומדים לרשותה.

פרסום כל המידע בנושא תחנות ממסר ואנטנות סלולאריות וקישור למערכת לניטור קרינה בלתי מייננת של המשרד להגנת הסביבה באתר הרשות, תחת מח' איכות הסביבה. וקישור למערכת לניטור קרינה בלתי מייננת של המשרד להגנת הסביבה. בנוסף על גג העיריה נמצאת אחת ממערכות הניטור של המשרד להגנ"ס שמראה שהקרינה הרבה מתחת לסף.

תחנות ממסר והקמת אנטנות סולאריות

בהנחיות מרחביות סעיפים 9.1-9.7 התייחסות מנהל הנדסה בעניין ההיתר יהיה בכפוף לת"י 799 וע"פ דרישות תמ"א 38 בנושאים הבאים גובה תרנים, ניטור רעש, ניטור קרינה לפי חוק הקרינה, וכל זאת במטרה לשיפור איכות הסביבה ואיכות החיים של התושבים.

פרסום מלא ומדויק של פעילות הרשות באתר האינטרנט שלה ובמשרדיה באופן בולט

פרסום ושיתוף ברשתות המקומיות, אתר העירייה במח' איכות לאיכות הסביבה נושאים סביבתיים וציון אירועים מקומיים ובינלאומיים כגון: עירייה ירוקה, מידע סביבתי – חופש המידע, הפחתת גזי חממה, התייעלות אנרגטית פסולת ומחזור, טבע עירוני, אתרים ירוקים בעיר, קהילה ירוקה, אירועים והרצאות איך להיות ירוקים יותר?, נאמני ניקיון, אסבסט, איסוף פסולת אלקטרונית ברוע י"ז יום הצמב"ז הבנלאומי.

בנוסף פוזרו **עמדות מחשב למידע / קיוסקים** בבניין העירייה וכן במרכזים קהילתיים ומינהלות רובע בעיקר לטובת המגזר החרדי שפחות מוחבר לאינטרנט. בימים אלו עולה לאוויר **אתר אינטרנט** ייעודי לעידוד והקלה ברישום ותשלומים באופן מקוון.

מערכת דיגיטלית לניהול קהילות בשם אבוקדו- קהילה עם גרעין חזק שם מפורסמים כל האירועים והפעילויות וניתן להירשם ולשלם על האירועים במחיר

סימלי.

שיתוף הציבור בהליכי התכנון העירוניים - חשיפת הציבור לסוגיות סביבתיות ברשות ושיתוף ממשי של הציבור בקביעת הדרכים לטיפול בהן

שיתופי ציבור נעשים בעיר אשדוד כחלק ממדיניות ראש העיר לשקיפות וממשל פתוח וכציר מרכזי בחזון העירוני. אנו מבצעים שיתופי ציבור בנושאי תכנון שונים וברמות שיתוף שונות: דוגמאות:

8.1.1 שיתוף ציבור החזון העירוני-

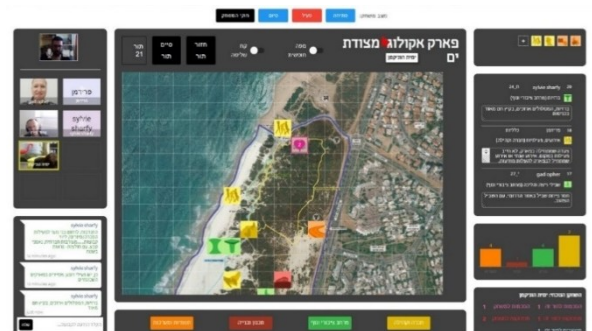
בנובמבר 2020 יצאנו לתהליך של תיקוף מחודש של החזון העירוני יחד עם התושבים. התושבים הוזמנו להביע את דעתם לגבי חזון העיר לשנים הבאות ב 7 תחומים שונים. אחד התחומים היה נושא של קיימות ותחבורה ירוקה. השיתוף אשר התבצע על מערכת מקוונת זכה להתייחסויות רבות מהציבור. הפרק של קיימות ותחבורה ירוקה זה היה מקום שני בכמות ההתייחסויות שקיבל, 1,207 התייחסויות. נושא הקיימות עלה בהתייחסות מגוונת כמעט בכל התחומים וכתוצאה מכך הוגדר כציר מרכזי בחזון העירוני החדש.

8.1.2 שיתוף תושבים בנוגע לתכנון הפארק האקולוגי באשדוד-

בעיר אשדוד רצועת החוף מהווה אזור למגוון פעילויות המשמשות את הציבור במהלך כל ימות השנה ומהווה מוקד בעל פוטנציאל תיירותי גבוה. בחלקה הדרומי-מערבי של העיר שוכן אתר טבע שפותח לאחרונה ע"י עיריית אשדוד, החברה לתיירות והקרן לשמירת שטחים פתוחים כפארק אקולוגי ראשון בעיר, **פארק אקולוגי מצודת ים**. מיקומו האסטרטגי של הפארק בתוך העיר מאפשר לתושבים ולתיירים ליהנות ממצודת אשדוד ששופצה לאחרונה, פנינת טבע עם

נופי דיונות, צמחייה מקומית, אוכלוסיית בע"ח מגוונת, שרידים היסטוריים וכל זה על חוף ים טבעי ויפה. הפיתוח שנעשה בפארק מהווה תשתית ראשונית והחברה לתיירות בחרה לצאת לתהליך שיתוף תושבים הקורא להם לעצב יחד עם הרשות את פיתוח השלב השני של הפארק. השיתוף הזמין את התושבים להציע רעיונות, פעילויות ומיזמים חדשים ויצירתיים להמשך פיתוח והפעלתו של הפארק. עקב תקופת הקורונה השיתוף התקיים במתווה משולב הכולל שני מרכיבים: מרכיב ראשון, שיתוף ציבור מקוון המרחיב את האפשרויות להגיע למגוון וכמות תושבים רחב ומרכיב שני, שיתוף

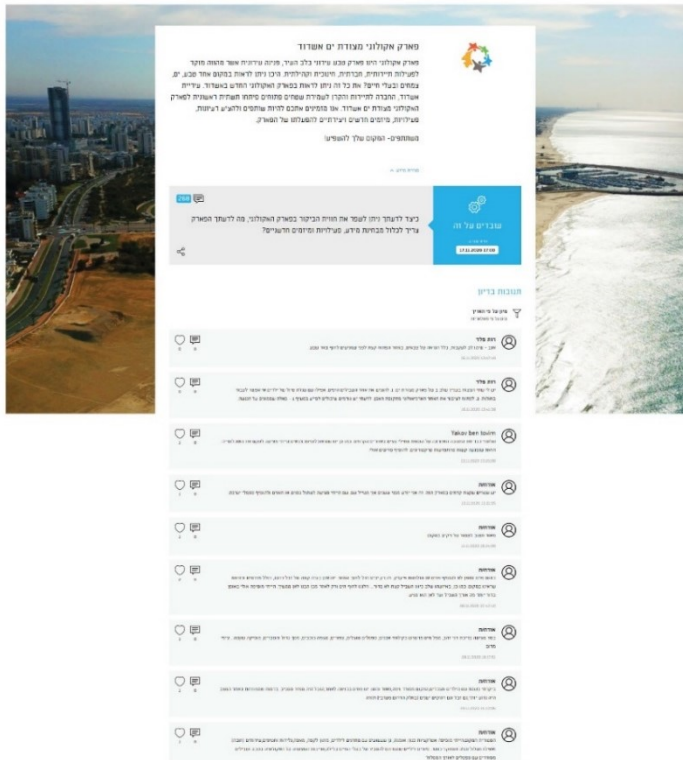

ציבור פיזי ומקוון של קבוצות מיקוד מצומצמות. המתווה הווה עבורנו הזדמנות לחשוף את הפארק לציבור וכן להזמין להיות שותף ומעורב בעצוב הפיזי ובניית התכנים והפעילויות של הפארק. בשיתוף זה השתתפו באופן פעיל 291 תושבים ובעלי עניין בכלל הערוצים. לאחר השיתוף ההמלצות והמסקנות עברו לגורמים המקצועיים לצורך בחינה והטמעה בתוכנית שלב ב' של הפארק.

8.1.3 שיתוף ציבור מקוון בנוגע להיערכות לשינוי האקלים-

עיריית אשדוד לוקחת חלק בתוכנית ממשלתית אשר מטרתה גיבוש תכנית פעולה להיערכות העיר ותושביה לשינויי האקלים ולקידום אנרגיה ירוקה. כחלק מהתהליך הזמנו

את התושבים לחשוב יחד אתנו כיצד העיר, הקהילה והפרטים יכולים להעריך להתמודד עם שינויי האקלים. סך הכל נאספו 126 התייחסויות מהציבור.

לראשונה השתמשנו בפלטפורמה מקוונת לשיתוף תושבים, הליך חדשני הנותן במה לתושב, לרצונותיו וצרכיו. ומצביע על תהליכי מעורבות גדולים מצד הציבור- 1398 תגובות.

לראשונה, בוצע תהליך מקיף של תכנון משתף הן של גורמים מקצועיים והן של תושבים. דבר שייצר מסמך שלם, חדשני ומלא המשקף תובנות מקצועיות לצד תובנות הציבור.

בעידן גלובלי, רשתות חברתיות, שקיפות ונגישות למידע, התושב רוצה להיות מעורב בהחלטות העירוניות ובקביעת המדיניות בעירו. בחזונו של ראש העיר, ד"ר יחיאל לסרי, מודגש ציר אסטרטגי מרכזי של הגברת השיח והדיאלוג עם הציבור, הגברת השתתפותו בתהליכים העירוניים וחיזוק השותפות עמו בכל הנושאים התורמים לשיפור איכות החיים של התושב.

8.2 פרסום התחרות ושילוב העובדים בתהליך ההכנה

התחרות פורסמה לכל הנוגעים בדבר מהעובדים ועד המנהלים והסמנכ"לים האחראיים. וניתנו הנחיות ברורות לריכוז החומרים. תכלול המידע והנגשתו בדוח נעשה עי מחלקת איכות הסביבה. בסיום הכנתו, הדו"ח נשלח לכל הנוגעים בדבר, נמסר עותק מודפס להנהלת העירייה והדו"ח מועלה ומפורסם באתר האינטרנט העירוני.

יוזמות אחרות

- **בניה ירוקה:** במסגרת החברות בפורום ה 15 העירייה העבירה החלטה במועצה להטמעת כוכב בניה ירוקה, בתכנון חדש, במקביל מתבצעות הכשרות על בסיס שנתי לאנשי המקצוע בעירייה לעידוד בניה ירוקה, בנוסף נלקח מכון התעדה גם לפרוייקטים ציבוריים שהעירייה מקדמת.
- **נאמני ניקיון:** באשדוד מערך נאמני ניקיון מהגדולים בארץ, כ-1000 תושבים עברו הכשרה בעידוד מינהלות הרובע ומחלקת איכות הסביבה. מעבר לאפשרות שלהם לתת דוחות הנאמנים שומרים יותר על הסביבה כמי שמחזיקים תעודה הסמכה מטעם המשרד להגנת הסביבה.

- **GREENZOOM** יוזמה משותפת של החברה העירונית לתרבות ופנאי, הצוללת הירוקה ומחלקת איכות הסביבה. להטמעת ערכי הקיימות לקהילה בצורה חווייתית. לאור מגבלות הקורונה החלטנו להעביר את הסדנאות לזום ובכל להישפף להרבה יותר אנשים. התקיימו מגוון הרצאות וסדנאות מאומנות בשימוש חוזר ועד תורת הפנג שווי ליצירת איזון בבית וחיבור לטבע. וסטיילינג ירוק לצריכה נבונה.

- **סיורי טבע עירוני:** החברה העירונית לתיירות אשדוד מקיימת סיורי טבע עירוני במחיר סימלי לקהל הרחב וחושפת בכך את מגוון המינים ואתרי הטבע בעיר להורים וילדים. עד היום השתתפו אלפי איש במגוון הסיורים והביקוש עולה.

- **יוזמות קהילתיות:** זו שנה שלישית שבה העירייה מפרסמת קול קורא לתושבים להציע יוזמות קהילתיות סביבתיות בתמיכת המשרד להגנת הסביבה ואיגוד ערים לאיכות הסביבה. בין היתר היוזמות שזכו והוקמו:

- **קיר פסיפס** עם ציור של כפר באתיפיה בגינה קהילתית של הקהילה האתיופית, גינה ורטיקלית במוקד קליטה עם פינת ישיבה לעידוד הקהילתיות והמפגשים במקום. משחקייה במרכז קהילתי נווה יהונתן שבה ניתן להשאל משחקים ולתקן במקום לזרוק.

- **שביל מאכל** בהנחיית סולד ברובע ב' שהואקם ותוכנן יחד עם התושבים, נשתלו מגוון שיחי

תבלין שהשכנים בחרו, נטעו עצי פרי לאור השביל והתקיימה פעילות חווייתית לילדי מועדוניות במקום.

• קרנבל בנחל

יזמה לאומית של החברה להגנת הטבע, במסגרתה השתתפה אשדוד בהנגשת סיורים בתשלום סימלי לתושבים ותיירים לאורך נחל לכיש, בסיור למדו על שיקום הנחל ואיכות מימיו, האקולוגיה של הנחל וייחודו כאסטואר המשלב מים מתוקים ומים מלוחים.

יער מאכל קהילתי

לאחרונה חגגנו שנתיים להקמת יער המאכל והסתיימו עבודות ההקמה ביוני 2021. היער שוכן ברובע ט"ו של העיר. מטרת הפרויקט היא ליצור מרחב טבעי, קהילתי ונעים בתוך המרקם העירוני ומעבר לגינון בריא וידידותי, ללא שימוש בכימיקלים מסוכנים, לטובת בריאות הציבור והסביבה. היער העירוני הוקם בתוך פארק ותיק במסגרת שיקום ומתפרש על כ 13 דונם, נשתלו 135 עצי פרי ותועלת, 620 שיחי תבלין ומרפא, ואלו נבחרו בקפידה על מנת שיוכלו לצמוח ולגדול בתנאים קשים ויהוו בסיס טוב למערכת האקולוגית.

זהו פרויקט חדשני וראשון בעיר, הקהילה שותפה בתכנון, בהקמת היער ובתחזוקתו. קהילת נאמני היער מונה כ 200 תושבים. בשטח היער כלולים מרחבים פונקציונליים כגון מרחבי התכנסות, גינת הרמב"ם-צמחי מרפא, מערכת ניקוז חדשה שתסתמך על מי נגר עלי לטובת השקיה, כיתת חוץ ועוד. כיום מתבצעת הכשרה מקצועית

למגוון תושבים שיובילו בהמשך את הטיפול והתחזוקה ביער. הפרויקט מוקם בשיתוף ובתמיכת מחלקת איכות הסביבה העירונית, אגף נטיעות ופיתוח העירוני, משרד הפנים, חברת "אדמה אגן", "הרשת הירוקה", ריפורסט, המרכזים הקהילתיים ומינהלות הרובעים בעיר אשדוד.

חוף ללא בדל וחד"פ – אגף חופים פועל ללא לאות לשמירה על רמת

ניקיון גבוה מאוד, ואיסוף הפסולת לרמה של בדל, מאפרות מוצבות בסככות הצל, עמדות חלוקת מאפרות בכניסות לחופים, בחופים מוצבים מתקנים עליהם תלויים בקבוקי ענק עם חלק מבדלי הסיגריות שנאספו. בחודש יולי עולה לאישור במועצה חוק לאיסור הכנסת כלים חד פעמיים לחופים ומושק קמפיין הסברה ענק לצמצום השימוש בכלים חד

פעמיים בחופים ואף נבחר חוף אחד בו יוסרו הפחים וירכזו בכניסה כדי לעודד את האנשים לקחת אחריות על הפסולת.

את המהלך לווה סקר עמדות של המתרחצים וסקר פסולת חופית שבוצע באמצעות עובדי עירייה וסטודנטים מתנדבים לאיפיון הפסולת שמגיעה

לפחים בחוף ודיוק המסרים של קמפיין ההסברה.

fix

פרוייקט כלכלי-חברתי-סביבתי היחיד בישראל. חופיקס פועל כבר 6 שנים באשדוד בשבעת החופים המוכרזים של העיר אשדוד. מטרת הפרוייקט להנגיש את חופי הים לתושבי העיר בכלל. כחלק מכך העירייה מסבסדת את עלות מוצרי החוף: כיסא 2 ש, שולחן 2 ש, שמישה 2 ש, ובריכת ילדים 2 ש, צעצועים להשאלה, כניסה חופשית לחופים. החופים באשדוד כבר שנה חמישית נגישים כלכלית לכולם ומאפשר בילוי, נוח, נגיש, ומהנה לכולם. מטרה נוספת של הפרוייקט, הינה עבודת קיץ בשכר לבני נוער תושבי אשדוד למנוע שוטטות וונדליזם. כיום עובדים בפרוייקט 500 בני נוער והם אחראים על הפעלת המיזם. סוג זה של מיזם מוגדר כ-wiwin, שמשמעותו כולם מרוויחים. בני הנוער מועסקים בתשלום, הציבור מבלה ונהנה במחיר מוזל, ולא צריך לרכוש את החפצים העירייה מפעילה מיזמים חדשים והחופים תוססים.

1. **דגל כחול** תקן בינלאומי לחופי רחצה - 7 חופי הרחצה שלנו זוכים זו השנה ה-8 ברציפות בתו התקן הבינלאומי לחופי רחצה. עמידה בקריטריונים אירופאיים בתחומי הניקיון, הצלה, חינוך והסברה ובדיקות מי ים.
2. **מדד חוף נקי** – מדד ניקיון של המשרד להגנת הסביבה בו הציון של אשדוד הגבוה ביותר "נקי מאוד", זו שנה 7 ברציפות.
3. **ספריות חוף** – לרווחת הציבור הוצבו 3 ספריות חוף ומתקיימת פעילות חברתית סביבן.

4. **חינוך והסברה** – הושק השנה מיזם ייחודי, להסברת כללי ההתנהגות בחופי הרחצה, הכרת הסכנות בים

ודרכי התמודדות. נחפשו לו טרם יציאת לחופשה מעל 20,000 תלמידים. וכ-3000 קיבלו הרצאות מציל פרונטאליות.

כסאות נכים וכניסה לים

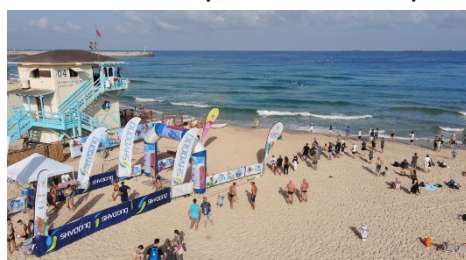
מיזם ייחודי לחינוך משתתפים ילדים בגילאי העוסקים בפרוייקט הוא מתקיים. מיזם ייחודי להכשרת

5. **הנגשה בחופים** - לאנשים עם מוגבלויות על ידי שביל המאפשר הגעה לים ע"בסיוע מתנדבים.

6. **הפרוייקט האוסטרלי** – להצלה ובטיחות ימית, בו 7-14 יחד עם הוריהם. כל מתנדבים וזו שנה 7 שבו

7. **פרוייקט עוזרי מציל** –

בני נוער להיות עוזרי מציל בתחנות ההצלה, הנערים מקבלים הכשרה מקצועית, פועלים בהתנדבות ואף מועסקים בחלק מהזמן בשכר כחלק מהעסקת נוער בקיץ.

8. **חופיקס** – מיזם פורץ דרך בוא מועסקים נערים בקיץ. מכירת כיסאות ושמישיות בעלות נמוכה מאוד לרווחת תושבי העיר.

9. **פעילות ספורט חופים** ענפה בשיתוף רשות הספורט וארגוני ספורט שונים – משחה הדולפין בים, כדור עף חופים, גלישה, מטקות, פיצ'ובלי, מאמאנט, טריאתלון, יוגה ועוד.

מדבקות קולטנים פוזרו מדבקות ברחבי העיר להעלאת המודעות של הולכי הרגל שפסולת וליכלוך בעיר יכולים להגיע לנחל ולים.. על המדבקות נכתב: "הים והנחל מתחילים כאן"

הצוללת הירוקה

"הצוללת הירוקה" אגף בתוך מוזיאון אשדוד לאומנות, חלל פעילות של חקר, הנאה ואמנות, המזמין את המבקרים למסע לגילוי

האתגרים העומדים בפני כדור הארץ עקב הצריכה המוגברת, בשילוב פעילות אמנותית. הפעילות בצוללת הירוקה מיועדת לקבוצות ולמשפחות, והיא כוללת הדרכה מהנה, הכירות עם דמויות הקומיקס הבונות את סיפור המסגרת, חדר פעילות אינטראקטיבי וסדנת יצירה מחומרים בשימוש בחוזר.

תרומה לקהילה

אחר: לדוגמא: העסקת עובדים בעלי מוגבלויות/פעילות התנדבותית של העובדים מטעם הרשות) בשעות או מעבר לשעות העבודה הפעלת קהלים נוספים וכיוצ"ב.

באשדוד רצף של מסגרות תעסוקה: החל ממסגרות מוגנות ועד לשילוב מלא בתעסוקה בשוק הפתוח כגון פעילות התנדבותית של העובדים מטעם הרשות, בשעות או מעבר לשעות העבודה הפעלת קהלים נוספים וכיוצ"ב.

העסקת עובדים בעלי מוגבלויות

עיריית אשדוד רואה חשיבות רבה בעידוד וסיוע לאנשים עם מוגבלות להשתלב בעולם התעסוקה, כל אחד על פי נטיותיו, צרכיו ורצונותיו. על כן אנו פועלים כל העת לפיתוח מענים, כך שכל אדם עם מגבלה יוכל להשתלב בתוכנית שמתאימה לו.

- קבוצות עבודה עם ליווי צמוד של מדריך במפעלים רגילים, אשר מצאו יתרונות רבים בשילוב אוכלוסיות עם מוגבלות.

- תעסוקה יחידנית בשוק הפתוח עם ליווי של מדריכי תעסוקה, אשר מאתרים את מקום התעסוקה, מסייעים בקליטה וממשיכים ללוות כל אחד בהתאם להתקדמות שלו.

- הפעלת 5 מזנונים/קפיטריה חברתיים (כולל מזנון ביהמ"ש ומזנון עירייה, בית הדר בית חולים גיריאטרי, מתנס ט', יוניטרייד, מבנה הארנונה) בעסקת בעלי מוגבלויות ונוער בסיכון, כדי לייצר להם עבודה שווה בקהילה, עסק ללא מטרות רווח שמאפשר רכישת מזון במחיר שווה לכל נפש ובריא.

- מיזם גינון אחזקת גינות ציבוריות ופרטיות בעיר עי קבוצה של נוער בסיכון, שעוברים הכשרה מיוחדת מלווים באדריכל נוף וגן
- מיזם חופיקס- השכרת ציוד חוף והפעלת מזנון חוף במחירים סימליים של שני שקלים, באמצעות נוער בסיכון
- קייטרינג חברתי ע"י עובדים בעלי מוגבלות עם נכויות והספרקטורם האוטיסטי שמכנים את האוכל וממלצים. כולל הגשה ועיצוב שולחן.

- העסקת עובדים בעלי מוגבלות בעיריית אשדוד ובחברות העירוניות ב% גבוה משמעותית מהנדרש בתקנות

- "לגעת בלב" - חברת זמר של ילדים ונוער עם צרכים מיוחדים ואחים/אחיות שלהם, מופיעים בטקסים עירוניים, סרטונים ביוטיוב.

- "מעבר לקול" – חברת זמר של בגירים משולבת ומשלבת ועם מוגבלויות, הופיעו בערבי מקלות

- תושבים שרים – ערבי זמר משולבים סדרה שחל ערבי זמר שמשלבים זמרים עם מוגבלויות

- שוויים בספורט – קבוצת כדורגל משולבת ומשלבת

עובדי עירייה ותאגידים עירוניים למען הקהילה במצבי חירום - בחלוקת סלי מזון, הבאת תרופות, מזון מצונן (בקורונה), יום מעשים טובים – למען אזרחים ותיקים, בודדים ומשפחות. באגף חופים קיים נוהל שמנגיש את החופים לבעלי מוגבלויות ומסייע להם להגיע עד קו המים ואפילו להתרחץ בים כמו כולם בעזרת כיסא גלגלים מיוחד שמוצב בכל החופים.

תרומה לקהילה

1. בשלוש השנים האחרונות, מספר המתנדבים באשדוד שילש את עצמו ועומד על כ 40,000 מתנדבים (מבוגרים וצעירים).

2. מספר רב של מיזמי התנדבות רחבים ומשמעותיים מרשתים את העיר. המיזמים פועלים ברובעים ובשכונות, מגיעים למרבית האוכלוסייה הנזקקת לשירותים אלו. הייחוד של אשדוד בתחום זה, הינה האפשרות של 'כל אחד.ת, בכל זמן, ומכל מקום להתנדבות ולהיות

מעורבת. הרעיון הוא לאפשר לכל תושבת להתנדב גם מביתה ובכל שעה (כולל באמצע הלילה), להרגיש שייך ולעשות עשייה התנדבותית משמעותית.

3. אשדוד נחשבת לאחת מהערים הכי מתנדבות בארץ מזה שנים. תוכניות העוסקות ומטפלות בקהלי יעד שונים ויחודיים מתוך הפסיפס האנושי המרכיב את אשדוד. היחודיות בתפישה המובילה ובתוכניות ההתנדבות בעיר הינה שילובם של 'מוטבי ההתנדבות' כמתנדבים בעצמם. שילובם של קשישים, מעוטי יכולת, מוחלשים אנשים עם צרכים מיוחדים ועוד בעשייה ההתנדבותית הינה חלק מהDNA העירוני בתחום ההתנדבות והקהילה. באשדוד 'מוטבי ההתנדבות' הינם חלק ממשאבי

הקהילה, משאבים המסייעים לקהילה האשדודית לגווייה להתפתח. אנו מאמינים שהתנדבותם מסייעת לתחושת השייכות והמשמעות, מגבירה הן את חוסנם האישי והן את חוסן הקהילה, ומשפיע באופן ישיר על יכולתיהם למצות את זכויותיהם ואת כישוריהם בתחומים השונים.

4. מערך ההתנדבות בעיר מנוהל ומופעל תחת המחלקה למשאבי קהילה והתנדבות וזכה במהלך השנים בפרסים ארציים רבים וביניהם 'אות קהילה מתנדבת', אות עשות משפט ואהבת חסד' ועוד ועוד. כחלק מההתמקצעות המתמשכת של מערך ההתנדבות מתקיימים מדי שנה הכשרות, הדרכות, קורסים והשתלמויות רבות, וליווי מקצועי של מנהלי הארגונים, מובילי ההתנדבות ומנהלי התוכניות הרבות הפרוסות בעיר.

5. אשדוד היתה אחת מהערים הראשונות שהחלה לקדם התנדבות של אנשים עם מוגבלויות, צרכים מיוחדים ואוכלוסיות מוחלשות כמתנדבים. הדגש הוא על התנדבות שלהם ולא למענם. במקביל לפני מספר שנים החלה העירייה לקדם (גם כאן אחת מהערים הראשונות) התנדבות של קשישים (כולל מרותקי בית ועריריים), מתוך תפישה הרואה בהתנדבות בסיס לחיזוק החוסן האישי, תחושת השייכות והמשמעות, ובמקביל מאפשרת לקהילה להכיר ולראות אחרת את האדם עם המגבלה ואו החולשה.

6. **תרומה לקהילה של תאגיד המים יובלים:** צביעה וגינון של מעון לחוסי אק"ם ברחוב החוחית 3 היה חם אבל הלב התרחב מהעשייה מאמר ותמונות יש באתר יובלים [/https://www.yuvallim.co.il/articles/item/19](https://www.yuvallim.co.il/articles/item/19)

7. בניית **מערך ייחודי להתנדבות לשעת חירום** המשמש עוגן בהגברת תחושת הביטחון של תושבי העיר ונותן מענה לצרכים הגדלים בחירום, מערך שהתנסינו בהפעלתו בהצלחה מרובה במהלך 'הקורונה', 'שומר החומות', 'צוק איתן', 'עופרת יצוקה' ו'עמוד ענן', מורכב ממערך מתנדבים מיומן ורחב היקף, מצוותי מתנדבים ייעודיים לחירום ומפורום שולחן עגול חירום. רשויות וארגונים רבים מגיעים מרחבי הארץ ללמוד את דרך בניית, תרגול והפעלת המערך, ונעזרים בלמידה לפיתוח מערך התנדבות לחירום ביישובם.

8. **יום מעשים טובים**, מאות מיזמים בקהילה עי עובדי העירייה, בתמונה עובדי אגף רישוי עסקים וסקר פסולתאיכות הסביבה פועלים בעיר המאכל.

10.1 גינות קהילתיות:

עיריית אשדוד פועלת לקידום גינות קהילתיות בעיר במטרה להביא את הטבע לעיר ליצור ולגבש קהילתיות ולהפחית זיהום אויר וגזי חממה. הגינה מגבירה תחושת השייכות לרובע וחיבור התושבים לערכי החקלאות, האדמה ולמקורות המזון בד בבד עם עידוד אורח חיים בריא ומקיים. ברחבי העיר קיימים אתרי חקלאות הן בבתי ספר ומוסדות קהילתיים. כמו כן הפעילים העוסקים בתחום חקלאות עירונית משתתפים בסדנאות העשרה וימי עיון של משרד החקלאות. באשדוד פועלו כ 15 גינות קהילתיות, להלן מידע על חלק מהן:

גינה קהילתית במוקד קליטה – "לצמוח ביחד"

מיזם משותף של נציגי הקהילה האתיופית ברובע ו', משרד הבינוי והשיכון (שיקום שכונות), מח' עבודה קהילתית, חברה עירונית פרויקט "ירוק בלב" (נוער ממיתר חרדי אשדוד), מוקד קליטה ומח' איכה"ס. היוזמה הגיעה מהקהילה האתיופית (מהשטח) בהמשך למיזם אחר שלא צלח שבעקבותיו הקהילה התגבשה והתחזקה והייתה נחושה להקמת גינת מאכל שתהווה מקום מפגש לקהילה. לאחרונה הוקם קיר פסיפס עם ציור של כפר באתיופיה ומוקמת גינה ורטיקלית ופינת ישיבה יחד עם הקהילה.

גינה קהילתית מרכז קהילתי דיונה

גינה קהילתית חדשה הוקמה בתכנון משותף עם התושבים ופעילי הרובע, בתמיכת משרד החקלאות ופיתוח הכפר. מיזם משותף של החברה העירונית, עובדי המרכז הקהילתי ומח' איכה"ס, בגינה בצמחי תבלין לרווחת עובדי ומבקרי המרכז. הגינה מהווה מקום מפגש לקהילת המרכז הקהילתי וחיבורם לטבע העירוני.

גינה טיפולית "מרכז שוהם" – מרכז שיקום וטיפול בהתמכרויות

מיזם משותף של מהותי, האגודה לבריאות הציבור – שוהם אשדוד ומחלקת איכה"ס. בגינה צמחי מאכל ותבלין ונערכים בה מפגשים (עיוניים ומעשיים) קבוצתיים, כחלק מההליך השיקומי והעצמת מטופלי המקום.

גינה קהילתית לאוכלוסיית ניצולי השואה- מועדון עמיחי

מיזם משותף של מחלקת האזרח הוותיק ואגף הנטיעות לגיבוש והעצמת קהילת ניצולי השואה בעיר. בגינה צמחי תבלין וצמחייה רב עונתית ומתקיימים בה מפגשים ופעילויות חברתיות.

3. סיכום:

המאמצים שאשדוד עושה לעומת האתגרים העומדים בפניה כעיר גדולה המשלבת נמל ואזורי תעשייה לרבות תעשייה כבדה, עיר קולטת עליה, ותשתיות לאומיות רבות, מחד ומשאבי ים וטבע ייחודיים מאידך דיונה, נחל וים, כל אלו מחייבים את הרשות לחשוב, לנהל ולתכנן אחרת, להוביל תהליכי התייעלות כלכלית ושימוש חכם, יעיל ומקיים במשאבי הסביבה תוך חשיבה על הדורות הבאים.

אשדוד מדגימה מערכת של אמצעי קיימות משולבים שהוכיחו חשיבה לטווח ארוך בשילוב יישום מתמיד של תכניות בכל תחומי החיים בעיר, כגון: יעילות אנרגטית, תחבורה ציבורית מתקדמת, ניהול מים מיטבי הכולל הפחתת נזילות. כמו-כן נימוקי הזכייה התייחסו לתוכניות המופעלות באשדוד להעלאת מודעות ציבורית לתמיכה בקיימות, ולאמצעים חדשניים נוספים הכוללים הפחתת סיכוני שיטפונות והגנה על החופים המופעלים באשדוד.

העיר אשדוד פועלת בכל המישורים להטמעת ערכי הקיימות ואיכות הסביבה, בעבודה חוצה ארגון, כך שכולם שותפים למשימה של יצירת מקום שטוב לחיות בו. האמנות הסביבתיות עליה ראש העיר חתם מכוונות את הדרך. הצטרפות לתוכנית המאיץ של משרד האנרגיה להכנת תוכנית היערכות לשינויי אקלים הן במיטיגציה-הפחתת פליטות והן באדפטציה התאמה לשינויים הקיצוניים במזג האויר. במסגרת תוכנית אסטרטגית 2040 יוטמעו פרוייקטים ארוכי טווח כגון תוכנית צל עירונית, תוכנית אב לפסולת, קידום הטבעת הירוקה ופיתוח אקסטנסיבי הכולל שיקום אקולוגי שטחים הפתוחים הייחודיים הסובבים את העיר, המשך קידום תוכנית אסטרטגית לאיכות אויר, המשך העצמת הקהילה ויצירת חוסן קהילתי באמצעות קול קורא ליוזמות קהילתיות, וקידום התפיסה להפחתת פסולת ומניעה במקור. הפעילות מקודמת הן ברמה העירונית והארצית והן ברמה הבינלאומית כולל תמיכות משמעותיות של האיחוד והאום ושיתופי פעולה חוצי גבולות. מגוון רחב של אירועים סדנאות ופעילויות מוצעות לקהלי היעד השונים להתקרב וללמידה על עקרונות הקיימות בצורה חוויתית, נעשית התייעצות עם התושבים בפרוייקטים רבים המשפיעים על איכות חייהם.

ראש העיר ד"ר יחיאל לסרי ציין בנאומו באו"ם כי הזכיה באות איסטנבול זה מהווה גם אחריות גדולה: להמשיך בשימור הסביבה בכלל, והסביבה הימית בפרט. "אני מאמין", אמר ד"ר לסרי, "בהשפעתה של העירייה על איכות החיים של תושביה, ובאחריות הקולקטיבית המשותפת שלנו, על איכות חיים למען הדורות הבאים".